

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 10 зр. (20 кор.)
на пів року 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границю:

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудні.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунчини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Заколот серед німецьких сторонництв.

(X) На день 17. с. м. скликана рада державна на осінню сесию. Півурядові часописи визначають передовсім полагоду бюджету за 1901 рік, яко головну задачу сеї сесії. На їх думку, нема основи до великих надій, але й нема причини до пересадної зневіри. Поки-що самі сторонництва, по думці півурядових голосів, унеможливили унівильнене язикового питаня, позаяк віддалили ся від основ, на яких міг бути німецько-чеський спір (отже правительство лише про чесько-німецький спір думало — Ред.) міг бути полагоджений. Від сих сторонництв самих буде залежати, в якім речинці можна буде приступити до полагоди сего питаня. Покищо мають тепер они подбати про економічне скріплене держави і населеня (значить язиково-національне питанє усунене з дневної черги).

На хід розправ в радї державній неперечно значно впливати-ме заколот, який повстав тепер серед німецьких сторонництв, тим то цікаво буде тим відносинам ближше придивити ся.

Сьогодні і завтра відбувають ся аж три віча німецьких людовців і всенімців. Німецьке населенє має там дізнати ся, яке становище займають німецькі людовці супроти всенімців. Можна було думати, що після постанов в Бруку, ухвалених літом, не буде що-до того ніякого сумніву. Але події виявили дещо иньшого. Еквіцепрезидент Праде виповів війну «всенімецькому одурови великості», брукське віче згодило ся з тим, а розправи на вічах і днев-

никарстві про-сю справу не могли зовсім причинити ся до сего, щоби сей розлад залагодити. Шенерер, котрий нічого більше ненавидить, як кріпке сторонництво, що могло би стати «розумним», постарав ся о те в Сольногороді, щоби усунути в своїм таборі шкідні впливи примиреня з німецькими людовцями. Він навітнував німецьких людовців «карьеровичами і лизунами» і не відзивав ся вже на голос Прадого. Між обидвома сторонництвами настав отже розлад, але можна було по так численнім сторонництві, як німецькі людовці, сподівати ся, що оно відмежить рішучо свою програму від німецьких радикалів.

Тимчасом у виборчій відозві німецьких людовців в Чехах ніхто не додивить ся навіть бистрим оком ріжниці. Супроти сеї схожости в програмових поглядах обидвох «ворогуючих братів», як сі сторонництва себе звичайно називають, віча німецьких людовців мають лише маловажне значінє. Німецькі людовці жалують ся вправді на «нечуваний спосіб войованя», але знов так примилують ся, неначеби нічого не стало ся. Так н. пр. в Брук др. Баерле в комерсовім настрою назвав всенімців кінницею, коли тимчасом для свого сторонництва приняв скромну ролю піхоти.

Се порівнанє так припало до вподоби послови і бурмістрови з Ст. Пельтен, Фелькльови, що мимо шенерерівської лайки він говорив про братанє людовців з всенімцями і не тільки позволив бути Шенереряням кінницею, але й людовців рад би всадити на коні, з тою лише ріжницею, що всенімці мають бути такою кінницею, що «скоршим темпом» попереджує!

З сего всего видно, який заколот за-

володів німецьким людовим сторонництвом, котре навіть не може здобути ся на ясну програму, яка була би конечна для так численного клубу. Неможна навіть знати, чи віче німецьких людовців не ухвалить всенімецьких резолюцій! Потреба би ще, щоби скликані людовцями віча відбули всенімці! Обидва сторонництва не знають вже, на чім они стоять! Чи людовці добре на тім вийдуть, се иньше питанє. Їх може постигнути доля всіх великих сторонництв, що не вмiли постояти за свої засади, і вели мрачну, невиразну політику. Німецькі людовці повинні черпати науку із шкоди, яку потерпіли німецькі поступовці. А може сего не зуміють?

ДОПИСЬ.

З Косівського.

(Справа Федора Гелети і Матаржуків з Криворівні).

Федір Гелета продав 200 штук дерева, з котрих 100 штук має бути по 5 сляк довгі а 4 цалі широкі (на жидівську міру), а 100 штук по 5 с. довгі а 3½ цалі широкі, жидови Нейсах Авр. Шерф за 50 зр. з доставою до Вижиці. Дерево то має гуцул сплавити 48 км. водою а 4 км. треба на «корчугі» (корчуга — санки дуже грубі о 2 копилах до звозуваня дерева з далеких потоків в горах) довести до води. Під той час, коли гуцул взяв у жида гроші, коштувало сплавленє того дерева з Криворівні до Вижиці 27 зр., достава корчугою 15 зр., тож на зрубанє, окорованє дерева і на «заробок» Федора Гелети лишалось 8 зр. Тож за пізно помудрів гуцул і доставив лише 100 штук дерева, міркую-

41)

О. Я. Кониський.

Молодий вік Максима Одиця.

(Хроніка з давноминулого).

Ляшенки почувши від Одиця усю пригороду Насальського, не здивували ся; не докоряли Насальського, не виправдували і Найдича.

— Я одначе гадаю, говорила Ганна Лукішна, що Найдич, довідавшись, що Насальський живе у нас, вельми ремствовати-ме на нас.

— За щож? озвав ся старий: ми-ж його не кликали, сам приїхав; гостинність вимагає, щоб ми привитали його; він нам нічого лихого не заподіяв: а що там у них страхло ся, то не наше діло... Мене тільки дивує: за що саме Найдич прогнав його? Він каже, що він не відає; майже й справді не відає... я Найдича знаю: він чоловік горячий і крутий; але всеж таки — була у його явась певва і важна причина на те, щоб отак серед ночі вигнати чоловіка!...

— Я гадаю, що тут Настя замішана, мовила Ляшенчиха.

— Така і в мене думка; та тільки, як замішана?...

Що вони одво в одного закохали ся — се я бачив ще тоді, як вони першим разом були

у нас... Та щож! і нехай собі, аби тільки, звісно, не теє...

— Ну бо, дідусю! ти вже починаєш чмелів пускати; у тебе аби що, дак зараз вже і теє...

Хиба я що!... звісно... людина не дерево.

— Та годі, годі, дідюню!

— Чого годі? всі люде, як люде і я був молодим і не забув, як се ми бувало... та сказано: де дівка там і парубок.

— Так що з того?... На все є межа;... найпаче у дівчат... соромливість...

— Ой, дитино, дитино! дівочий сором до порога, або пересягнула, дак і забула... чи так, паньчу, мій голубе? спитав Ляшенко Одиця.

Одинець нічого не відповів, тільки широко усміхнув ся.

XX.

Одного дня з початку грудня, коли Ляшенки і їх двоє гостей сиділи за обідом, біля рундука задзвонило кілька дзвінків. Ганна Лукішна встала і швидко кинула ся до вікна.

— Хто се? спитав ся Ляшенко.

— Не вгадаю, дідусю! щось чудне, аж четверо сапей; на перших — нікого не пізнаю; на других наш становий і з ним ісправник Троцький, а далі щось чужі... усі йдуть сюди...

— Що воно за оказія!...

В сальо вийшла ціла юрба урядників, в прихожій зістало ся два жандарі і два соцьких, а біля рундука стояло чотири чоловіка простих людей.

Лакей прийшов сказати Ляшенкови, що приїхав ісправник і просить дозволу зараз же бачити ся.

— Гаразд, відповів старий Ляшенко: скажи, що ми за обідом; скоро дообідаю, зараз вийду; а тим часом попроси їх до гостинного покою і спитай: чи не хочуть обідати?

Лакей за хвилину-дві вернув ся і мовив:

— Кажуть: доложи панови, що у нас нема часу ждати, просять вас зараз...

— Що за бісова мати! промовив Ляшенко: хто там ще з тим ісправником? спитав він лакея.

— Богацько їх; опріч нашого станового, ще три пани, я їх не знаю, один з них, мабуть жандарський офіцер, а в прихожій два жандарі...

— Щось непевне! промовив старий і кинув очима на Одиця і Насальського; обидва вони були здивовані, але не більш того, як дивуєть ся непокійно кожна людина, коли в хату входять несподівано жандарі.

— Треба вийти...

Ляшенко встав зза столу, прибадьорив ся, набрав ся поважаного виду і вийшов до нежданних гостей. Ісправник повитавшись з господарем дому, представив йому «чынownika особыхъ порученій» харківського генерал-губернатора — Родзянку; жандарського офіцера Кедрова і ісправника з того сусіднього повіту, в якому жив Найдич.

чи собі, що «невіра» не ме собі кривдувати, бо тих 100 штук дерева варта було у Вишніці 120—150 зр. Та «невіра» помірковував себе за кривдного і обжалував гуцула 19/9 1878 ч. 11642 о 100 штук дерева, але в скарзі не подав вже, що дерево мало бути по 5 с. довге, а тільки по 4 с.; відай побояв ся, що судия готов погнівати ся на него за золотий гешефт.

Як всюда так і ту мав жид щастє.—Справа волікла ся і жид мусів поновити справу, бо суд у Вишніці з 12/12 1787. ч. 19918 присудив, щоби жид присяг, що не отримав рештующих 130 штук дерева від Федора Гелета (суд якось не похопив ся, бо ж мав в актах в тій самій справі скаргу з 19/9 1878. ч. 11642, але лишє о 100 штук дерева). Жид присяг, що не отримав 130 штук дерева, як свідчить акт з 14/7 1888. ч. 10338.

Той самий гуцул мав процес з другим гуцулом. Процєс той покінчив ся засудом на Фед. Гелету 60 зр. коштів. Засуд той купив жид Давид Гіриш. Федір Гелета подав тому жидови місто 60 зр. уже 90 зр. при Остаї Готич і Івані Гелета, але жид необачному гуцулову не звернув того засуду. Хотя жид опісля був за се на 2 місяці засуджений, то рівнож той «декрет» причинив ся до знищення гуцула, бо по зліцтованню гуцула, той «декрет» (о 60 зр. з коштами вже і нарослими %) предложив другий жид до виплати.

Федір Гелета спродав був другому гуцулову Ів. Костинюк кавалок поля за 125 зр., а той знову відпродав се поле за ті самі гроші Гершкові Простак. Жид помірковував легководушого гуцула, коли продав поле без зарібку. Гуцул дав жидови 62 зр., а 63 зр. обіцяв при «письмі» подати. Тимчасом жид письма не ждав, а викупивши деякі претенсії від других (між иньшима і від маршалка пов.), вихлоповав ліцитацію на гуцула. На ліцитації 13/11 1891. купив реальність Федора Гелети жид Абр. Фібер за 890 зр., а тепер жадає «як для вас» 4500 зр. за ту реальність!

Після ліцитації зголосились і другі жиди Косівщини, щоби як круки розшарпати і тих кількєсот зр., котрі ще для гуцула лишити ся могли.

Наводжу ще другу справу з Криворівні.

Родина Магаржуків (тепер братя Олекса, Василь і Іван) мала 4 мор. толоку у межу в дідичю. Для своєї вигоди винаймали вони сумєжну толоку у дідича. Так в часі заведеня сталого катастру як і книг ґрунтових «не пошнєпили сми» (не зауважали, а лучше не були осторожними), «бо сми гадали, що то Боже та наше. Коли сми нераз просили пана (дідича), щоби сми си відмежували від него, то все нам одной піяв: «то виведіт собі інжинєра, коли вам гія (потреба) відмежувати ся. Коли сми ели нашу толоку чистити (вирубувати корчі) з турши,

вівів на нас провізорию, відобрав від нас пупцеву толоку, ми си скельтували (коштували) 50 лєвів (зр.) на процес, а 70 лєвів маєм звернути коштів панови». — Троха за много коштів, бо справа мала вести ся за нової процедури суд., а і кошти провізорияльні не повинні бути високі, бо Криворівна межує з осідком суду (в Жабу).

Правдоподібно в часі катастру записала ся толока на двір, а в часі заложєня книг ґрунтових двір записав сю толоку на себе як *własność*, гуцули не реклямували, — і тому «посудили паньске право».

Ві доз ва.

Руска суспільність знає вповні лихі наслідки недостачі інтелігентних робочих сил, яка нам діймаючо дає ся відчувати на всіх полях нашої народної праці. Тому то від довгого ряду літ засновують ся у нас бурси та стипендії.

Руске Товариство педагогічне вже статутом своїм зобовязанє дбати про збільшенє рядів інтелігенції, однак з огляду на се, що наша суспільність навіть в приближеню не горнєть ся до него так, якби з огляду на єго задачі повинна горнути ся, Товариство довго не могло рішити ся на заснованє бурси, бо о власних силах не могло би її удержати. Однак перед роком Виділ Товариства рішив заснувати бурсу у Львові для найубожшої молодіжи середних шкіл в тій надії, що Родимці зрозуміють як слід досяглієть початого діла і допоможуть Виділові в єго змаганях. Ся надія майже вповні здійснила ся. На зазив Комітету бурси руска суспільність поспішила з так щедрими жертвами, що перший рік адміністраційний закінчив ся невеликим дефіцитом.

Сей розмірно корисний вислід заохотив Виділ Товариства не лиш дальше вести зачатє діло, але й розширити єго. Коли на перший рік прийняв Комітет бурси тридцять учеників, то на другий рік шкільний рішив прийняти пятьдесят. Однак вилинула така скількість подань, що Виділ вже з початком бижучого місяця прийняв ще десятьох, так що бурса Товариства належить мабуть до найчисленніших в краю.

Питомці бурси платять місячно пересічно около 14 К, коли удержанє питомця коштує місячно що-найменше 22 К. З огляду на се Комітет бурси звертає ся отсим наново до Р. Т. Родимців з просьбою о ласкаве надсиланє жертв, які дали би спромогу Товариству вести своє діло успішно дальше. Жертвами своїми даєтьє, Дорогі Родимці, убогій а спосібній молодіжці рускій спромогу здобувати науку, котрою уоружєна, она колись займе наше місце і трудити ся буде для добра Матери-Руси «во время люте».

Датки в натураліях просить ся присилати

до Заряду бурси, улица Вірменська ч. 2, III. поверх, а грошеві на адресу: Мария Білецка, улица св. Софії ч. 9 а. у Львові.

За Комітет бурси «Руского Товариства педагогічного»:

Свящ. Ів. Ганищукій. — М. Білецька.

3 парламентарної ниви.

Ческа велика власність, яка недавно заключила компроміс між собою, оголосила вчєра виборчі відозви. Консервативна ческа шляхта підносить у відозві конєчність удержаня єдности ческого королівства і справедливого розвязаня національної квестії. Згадує також про компроміс, заключений з вірноконституційною, німецькою шляхтою і висказує переконанє, що сей компроміс може викликати постійне поліпшенє відносин лишє тоді, коли стане ухваленим на законодатній дорозі. Вірноконституційна, німецька шляхта зазначає також у відозві факт заключєня компромісу і висказує думку, що він відповідає політичному відношеню обох стороництв. Під відозвою підписанє стороництво заявляє ся за удержанєм дотеперішньої курії великої власности і запєвнює, що також в будучности буде держати ся тих самих засад і тої самої програми, як до тепєр.

З ческої сторони доносять, що пос. Кафтан мав довшу конференцію з президентом міністрів др. Кербером і міністром торгівлі бар. Калем в справі переведєня закона про будову каналів і водних доріг та організації осібногo відділу в міністерстві торгівлі, який має утворити ся для сих справ. Сей відділ буде мати дві секції: одну технічну а другу адміністраційно-юридичну. Сей відділ буде опрацьовувати на пійставі існуючих матеріалів дефінітивні проєкти. Квестія персоналю і начальників бюр ще не є порішенє. В справі утворєня сєго відділу правительство числить богато на п. Кафтана. Здає ся, що довершенє сєї справи є лишє квестією часу, а на начальника сєго міністерства публичних робіт є десигнований пос. Кафтан.

Вислід виборів до угорского сейму з огляду на стороництва, є до тепєр ось який: ліберальна партія зискала 16 мандатів, а стратила 53; людова зискала 10, а стратила 5; Кєсутовці стратили 9, а зискали 29; Ургонівці стратили 3, зискали 6; безпартійних вибрано 11, націоналістів 5 і 1 демократа. Вчєрашні будапєштенські дєвники обговорюють широко переведєні вибори, а особливо унадок Кольмана Тіши. Ліберальні дєвники думають, що сей унадок є великим нещастєм для Угорщини і домагають ся, щоби Тіші жертвувати іньшим мандат. Однак Тіша заявив, що жадного мандату рішучо не прийме і що вже вицофує ся зовсім з публичного житя. За причину унадку Тіши подають декотрі, що в кандидатській бесіді він виступив против підвисненя платні урядникам. Деякі дєвники доносять, що Ургон наміряє не прийняти мандату, хотия він вибраний одностєсно, та що на першій засіданю заявить, що складає мандат. Підчас вчєрашних виборів прийшло декуди до забурєнь. В Новім Пєшті опозиційна товпа, узброєна палицями і камінєм напала на кє. Лєка, який вєтавляв ся за правительственним кандидатом. Поліція розігнала товпу і арештувала хлопця, який стріляв до кєшондєа, не трафляючи єго, та ще десять осіб. В Сексїш-Редєн прийшло підчас виборів до острого конфлікту межи проф. Вільгельмом Кольманом а поручником жандармерії Аґган. Професор ударив офіцера палицею, а сей влучив єго палашом по голові так, що професор в дорозі до шпиталєа помер.

Н О В І Н К И.

— Календар. В неділю: гр.-кат. Зачатє Йона Крєстителя; рим.-кат. Аврелі. — В понеділок: гр.-кат. Теклі; рим.-кат. Юстин. — В вторник: гр.-кат. Евфрозини, Пафнутія; рим.-кат. Бриґіди.

— При зміні місяця просимо наших ВП. Передплатників вирівнати залеглости і відновити передплату, бо інакше будемо приневолєні здержити висилку нашої часописи.

Ляшенко всім поклонив ся, не подаючи нікому руки і спитав ісправника:

— Якеж таке діло у вас до мене?

Ісправник перш за все просив вибачити їх, що вони потурбовали його, одірвали від обіду, а потім мовив:

— Властиво діло наше не до вас, але діло дуже-дуже важне...

— Ми по наказу господина Черниговського, полтавського і харківського генерал-губернатора, — додав далі Родзянко. — У вас мусять перебувати Насальський?

— У мене; він приїхав від Найдича і гоєтьє у мене вже два тижні...

— Нам треба його бачити...

Прийшов пополотвілий Насальський.

Родзянко сказавши Насальському, хто він і його товариші, додав, що по наказу генерал-губернатора приїхав арештувати його і врядити в Харків...

Насальський затремтів і швидче підпер стіну.

— За щож се? — спитав він у Родзянки.

— Не скажу, довідаєтесь у Харкові, а мені не відомо; мені тільки велєно привезти вас.

Спитавши, в якому покою річи Насальського, перетрусали ту сьвітличку, переглєділи усі річи Насальського, запакували їх; казали йому одягти ся в дорогу і їхати з ними.

— Да так же не можна їхати — озвав ся Ляшенко до Насальського — до Харкова не

близький сьвіт, на дворі зима, холод, а пальто у вас блаґєньке. Геї! Семене! — обернув ся він до лакея — подай швидче мого дорожнього кожуха.

— Еге! — додав він — коли Семен вже пійшов — а ключів від шафи і не дав; ось вони у мене, треба самому.

Ляшенко дістав з кишені ключі, побрязкав їми, щоб усі бачили і вийшов з салі до кабінету; одімкнувши в столі шуфлядку, він взяв швидче дві бумажки по 50 карбованців і пійшов на зустріч лакею. Той уже ніє кожух.

— Несєш вже — мовив він до Семена — добре, несє-ж за мною в салю.

Прийшовши в салю, Ляшенко мовив до Насальського, взявши кожух з Семенових рук.

— Отсе буде надєжнійш за ваше пальто; візьміть, будьте ласкаві!

Зробивши ступінь до Насальського, Ляшенко спинив ся і мовив:

— Тривайте! треба подивити ся, чи нема чого в кишені; трапляєть ся, що я суну в кишеню ключ або цю, тай забуду виняти.

З отсім словом він струснув кожух, засунув руку в одну кишеню, вивєрнув її перед усіма і сказавши: «нема нічого», знов захнув кишеню і ні для кого непомітно зіставив там ті 50 карбованців, держав непомітно у руці; тоді вивєрнув другу кишеню.

— І тут нічого. Беріть же, будьте ласкаві. (Дальше буде).

— **Цікавий документ.** В часі поручування оо. Гауїтам реформи Василян підносили Русини, що — коли та реформа доконечна — належало б їй поручити мирским руским священникам, а не чужому запові, котрий вводить-ме свої новості обиджуючі чувства Русинів. Се очевидно реформатори заперечували, заявляючи по польських часописях, що повисші підозрівання не тільки не сповнять ся, а навпаки они розбудять у своїх вихованців привязанє до руского обряду і до рускої народности. Та ось документ, який повисше репродукуємо, свідчить про щось зовсім инше, як було заповідано. Ц. к. суд повітовий у Винниках відіє ся в липні с. р. до монастиря оо. Василян в Кристинополі в справі урядовій, виславши ось яке письмо: «До Всечесного настоятельства монастиря чина св. Василия Великого в Кристинополі! В славї спадковий по бл. п. Володимирі Титла урешає ся о ласкаве повідомленє, чи і коли зложив урочистий слюб убожества. Ц. к. Суд повітовий Винники 31. липня 1901». На те написала від «Настоятельства» руского монастиря така відповідь: «До Przewietnego s. k. Sądu powiatowego Wyd.(?) III. w Winnikach. Na szanowne zapytanie Przewietnego Sądu powiatowego d. d. 31. lipca 1901. L. A. 220/114 mam zaszczyt donosić(!), że Ojciec Aleksander Tytła złożył uroczystą professję zakonną a mianowicie uroczysty ślub zakonnego ubóstwa dnia 23. kwietnia 1879. Z uszanowaniem (!do ц. к. Суду!) o. Felix Wierciński Tow. Jez. Rektor oo. Bazył. Krystynopol 8. sierpnia 1901. [При тім печатка руского монастиря:] Sigil. monast. Cristinopol Ord. S. Basilii M.». — Обидва повисші документи зложені в актах ц. к. Суду повітового у Винниках до А. 220/901. Коментаря тут не треба, бо сама відповідь свідчить, як то оо. реформатори учать своїх вихованців привязаня до матерної мови. Видко, що о. ректор сам не респектує нашої мови, коли на руске письмо ц. к. Суду відповідає іменем руского монаха при по польски. А наколи ks. Wierciński не знає рускої мови, то не повинен приймати на себе ректорства в руским монастири...

— **Виділ Товариства „Кружок українських діячів“** просить всіх членів, щоби зволіли ласкаво взяти участь в сходинах Товариства, що відбудуть ся дня 6. с. м. о 10^{1/2} год. перед полуднем. Тогож дня відбудеть ся відчити, а по переведеній дискусії засіданє Виділу.

— **З львівської судової салі.** Перед трибуналом присяжних судів розпочала ся вчера судова розправа за обговорюванє в «Głos-i przemysk-і» військових відносин в перемискім гарнізоні. Яко обжаловані стаули: Витовт Реґер, котрого спроваджено з військової в'язниці в Перемишлі, Семен Вітик, Тадей Колькевич, Теофіл Журавський, Йосиф Глушко, Генрик Ревакович, редактор «Kurjer-a lwowsk-ого» і Володимир Луцик, редактор «Галичаніна». Після акту обжалованя «Głos przemyski» мав на цілі підконтати повагу державних властей і ширити проти них не нависть. Редактором «Głos-у» був Колькевич а співробітниками Реґер, Вітик і Журавський. Глушко обжалований о обиду перемиского суду в «Jednodniow-ці wyborcz-ій», а Ревакович і Луцик о перепечатанє статей з «Głos-у». Реґера обжаловано додатково о підбурюючу промову, виголошену на вічу в Меденичах. — Розправу веде радник Шимонович, а в трибуналі засідають радники Дзежинський, Підлашецький і Гірш. Обжалованих боронять др. Лесер (Реґера і Колькевича), др. Лілієн (Реваковича), др. Лисяк (Луцика), др. Цішпер і др. Шляйхер (Вітика і Журавського), і Лайстін (Глушка). Розправа відбуває ся в ма ій салі, а вступ до неї за білтами.

— **Важне для катехитів.** Вже вийшов «Підручник практичний», як має ся учити релігії в I класі, зглядно на 1. і 2. степеня науки в школах народних. Всі, що учать релігії, повинні купити собі тую книжку, котра продає ся по 1 K в книгарні Шевченка і Ставропільській, а з пересилкою о 10 сот. дорозше.

— **По поєдинку.** Польські часопися доносять, що президент м. Львова др. Малаховський по поєдинку з д-ром Лілієном висповідав ся і за окремим дозволом архієпископа Більчевського одержав розґрішенє. — Др. Лілієн, міський радний, на вчерашнім засіданю ради заявив, що жалює слова «безличність», яке висказав на адресу д-ра Малаховського і его цофає. Міська рада прийняла сю заяву до відомости.

— **Іменованя.** Юліян Вуйцік зівстав іменованій міским ветеринаром в Лежайску; В. Добрянський міський ветеринар в Отинї, оглядачем на залізничій стації в Ходорові; Еміль Рат, міским ветеринаром в Отинї; Порфірій Рожка, міским ветеринаром в Делятині.

— **Знова каснер.** З Константинополя доносять, що каснер тамошньої агенції австрійского Льойда, Рабль, застрівив ся з причини, що в касї відкрито брак великої суми грошей. Смертну горворено, що розходило ся лиш о 150.000 франків, а тепер показує ся, що брак доходить кругло до шів мільона.

— **Застрілений воєн.** Угорске бюро кореспонденційне доносить, що в Штульвайсенбургу воєн. як 69. п. п. стрілив в божевілнім стані до по-

ручника Гіффінга, а опісля утік на дах. На приказ команданта стації застрілено єго на даху, бо сам не хотів звідтам злісти.

— **З триєстенської міської ради.** На засіданю міської ради в Триєсті дня 1. с. м. прийшло до бурливої події, що скінчила ся викиненєм зі салі одного радного. Заколот викликав Словінець др. Рибар строгою критикою становишка делегатів ради до похоронів єпископа Стерка, причім обидив Італійців, що становлять більшість в радї. Бесїда д-ра Рибаря викликала бурю в салі і на галерії. Віцебурмістр завізав д-ра Рибаря вийти зі салі, бо противно всі Італійці опустять салю. Др. Рибар старав ся оправдати себе, але Італійці закричали єго, а кількох з них винесли єго силоміць на коридор.

— **Мишача язва.** В кількох сторонах Росії, іменню же на Кавказі, Сибірі і в томській губернії появило ся таке множество миший на полях, що люди не можуть дати собі з ними ради. На Кавказі в елісаветпольській губернії показало ся найбільше миший і они перерили тут всі поля та понижили всі засїви. В розкопанях мишачих норках найдено купи зерна по шів до півтора фунта ваги. Замітне й то, що миши знищивши поля на долах, коли вже нема що їсти, виносять ся в гори. В томській губернії спостережено, що польні миши за дня сидять в норках, а лиш в ночи вилазять на жир і тоді нищать все та й не боять ся людей. Губленє миший затроеним зерном не богато помагас.

— **Надумала ся.** Одна молода пара на Шлеску була вже від довшого часу заручена; аж раз завьяє сулжений панночці, що не буде з єною вінчати ся. «Чому?» спитала зажурена панночка. — «Бо я надумав ся інакше» відповидає жених. «Знаєш що?» — сказала панночка: Скоро ти мене покинеш, то ніхто не схоже мене взяти, отже даймо на заповіді, а як прийде до вінчаня і священник ситає єебе, чи хочеш зі мною вінчати ся, ти скажи «так», а я знов відповім «ні» і ти будеш вільний». Жених пристав і при вінчаню сказав, як було умовлено; але коли священник завдав таке саме питанє панночці, она рівнож відповіла «так». — «Як то?» крикнув наполоханий жених: «Таж ти мала сказати «ні» — «Я надумала ся інакше», відповіла панночка. Рад-не рад панич погодив ся з своєю долею.

— **«Кухня Академічної Громади»** у Львові отворена для членів Товариства з днем 1. жовтня с. р. при ул. Галицькій ч. 3, II. пов. Ціни страв дуже низькі і так: обід коштує від 17 до 33 кр., вечера 8—20 кр., кава з булкою 8 кр. і т. д.

Посмертна [†] оповістка.

Віктор Гаморак, студент прав на віденській університеті, син б. посла соймового о. Кирила Гаморака, упокоїв ся дня 3. с. м. в Стецеві коло Снятина в 22. році житя. Похорони відбули ся в суботу. Покійний визначав ся великими здібностями і неутомимою працею здобув собі широкий засіб знаня, щоби єго зложити в дарі своїй вітчизні. Ще яко гімназьяльний ученик в Коломні, добре обзнаний з сільским народом, брав немалу участь в праці около освідомленя покутських селян. Однак неумолима смерть скосила дьвіт в самій весї житя і забрала одну силу з ряду молодих труженників на нашій народній ниві. В. с. п.!

Наука, штука, література.

Дзвінок, ч. 19. з дня 5. жовтня 1901. Зміст: Дивні пригоди комаха Санґвіва, ним самим розказані. — **Микола Устиянович:** Хлібороб (з ілюстрацією). — **Е. Ярошинська:** Хліб насущний. — **Я. Щоголів:** Руским школярам. — Як собі дурак розуму добув. Казка Джекобса.

Телеграми.

Відень, 5. жовтня. Wiener Ztg. оголошує цїсарський патент, розвязуючий сойми Дальмації, Тироля, Горичці і Градєски та Істриї. (Законодатний період сих соймів скінчив ся тепер, а нові вибори відбудуть ся в падолисті та в грудни).

Відень, 5. жовтня. Цїсар зложив вчера перед полуднем візиту перебуваючому тут в переїзді румуньскому королеви і забавив у него звшш годину. Пополудни відвідав румуньского короля міністер гр. Голуховський і мав з ним довшу конференцію. В полудне відбуло ся снїданє у короля, на яким був гр. Голуховський, румуньський посол Гїка, військовий аташе Яксарко і дружина короля.

Будапешт, 5. жовтня. До вчера вечером вибрано 253 лібералів, 72 Косутовців, 10 Ургонїстів, 11 диких, 20 католицьких людовців, 5 народовців і 1 демократа.

Льондон, 5. жовтня. Після послїдної листи страт відділ Кекевіха стратив в недавній битві з Деларєєм 45 убитих і 114 тяжко раних.

Рим, 5. жовтня. Агенція Стефані-ого доносить з Неаполя під вчерашною датою: Стан всіх недужих в лазареті на острові Нізіта поправив ся знатно. В Неаполи донесено вчера про новий случай підозріного занедужаня. Іменню захорував урядник в'язниці Муціо. Також з Сома Вєщїріяна донесено про один і з Торе дель Греко про два підозріні случаи занедужаня. Всіх хорих сейчас ізольовано. Дезинфекція товарів і нищенє шурів в Пунто Франко требає дальше. Також в Римі збули ся два случаи підозріні, але доселі єде не стверджено істоти недуги.

Малий фейлетон.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

Скорше сине небо зжовкне,
Сонце грїти перестанє,
Скорше Черемош замовкне,
Здержить ся в бігу і стане,
Скорше літом снїг упаде
І зародить сад зимою —
Нїж мєє коханє зрадить,
Нїж розійдєсь я з тобою.

Висить небо ясне, сине,
Сонце грїє, пламенїє,
Гонить Черемош в долини
І шумить і не нїміє —
Падають снїги зимою,
Сніють літом виногради
І — без зради, без розради
Розійшли ся ми з собою.

Геть пустили з лав на лави
Як стріла дараба мчить.
При кермі керманич жвавий,
На ковбах проворний жид.

Він на торг везе ялиці,
Що родились і зросли
Там, де Зелемін і Шниці
Гордо пнуть ся до гори.

Там де воля, де свобода,
Де неділена земля,
Не споганєна природа,
Не накинені права.

Там, ніхто їх не посїяв
І ніхто не доглядав,
Тільки вітер вічно віяв
І буйний орел кружляв.

Аж припугавсь з під Вижиці,
Хитрий жид, гієна гір
І вгледїв тоті ялиці
І віддав їх під топір.

Застогнали снїг борн,
Залунали топірці,
Пшні діти Чорногори
Повалились як мерці.

І ніхто їм не голосить
І не тужить, не квилить,
Тільки плачуть срібні роси,
Тільки Черемош шумить.

Гей керманичу розумно,
Ії обережно сїлав веді!
Там, на скелі твоє трумно,
А хосен возьмуть жиди!

Там на скелі твоє трумно
А під скелею твій грїб,

Стало в наших горах сумно
І не легко тут о хліб.

З року в рік ліси маліють,
Сплав за силами біжить —
При вермах Гудули мліють
На ковбках дримає жид.

Н і ч ю.

Відчинім вікно... як тихо!
Всю довкола спочиває.
Вснуло щастя, вснуло лихо,
Навіть смерть мабуть дримає.

Лиш імлі хиткі, прозорі,
Як мертвецькі сонні мари
Серпанками криють зорі
І якісь сповняють чари.

То за руки поберуться
І як відьма, чарівниці
Хороводом диким вються
Від зірниць до зірниць.

То зриваються і гонять
Як шалені, як прокляті;
Як ті птахи піре ронять
І деруться на шкаматі.

Глянь!... Там місячне промінє
Як за кару мовчки блудить:
І пестить мертве каміне,
І квітки з просоня будить.

Цять!... Звернім наш слух і очі
В твою пітьму, в твою тишу,
Може вчужем, може вбачим,
Що судьба для нас нам пише.

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Снішна.

Небувала, сензаційна програма!

від 1. до 15. жовтня 1901.

При співучасті військової музики 80. п. п.

1) Юлія Мілячова, українська субретка. 2) Воздушний балет, «польоване на мотилі». 3) The Raembler Company, жонглерська сцена в парискій реставрації. 4) Les Bast, музикальні кльовни. 5) Claire Lafort, атлетка. 6) Орхестра і режисер-граф. 7) Helga Dumont, серпентинова дансерка. 8) The 2 Erolts, ексцентричні еквілібристи. 9) Братя Александер, акробати головою на голові. 10) M. Meerwald, субретка. 11) Lingand Long, китайські ексцентрики.

Що дня о 8. год. вечером велике представлєне. В неділю і свята два представлєня. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Лекційна комісія

студентів філософічного відділу львівського університету, яка остає під зверхнім проводом проф. Твардовського, поручає здібних інструкторів і домових учителів. — Усні зголошеня приймають члєни комісії щоденно (навіть в неділі і свята) на університеті (1 п. Сала VIII) межи 12 і 1 год. — Адреса: Лекційна комісія студентів філософічного відділу, Львів, Університет.

Др. Олександр Богдан КУЛАЧКОВСКИЙ,

субститут надв. адвоката д-ра Отмара Райзера і оборонець в карних справах у Відни, I, Tuschlauben ч. 4 або XIII/9 Suppégasse ч. 9.

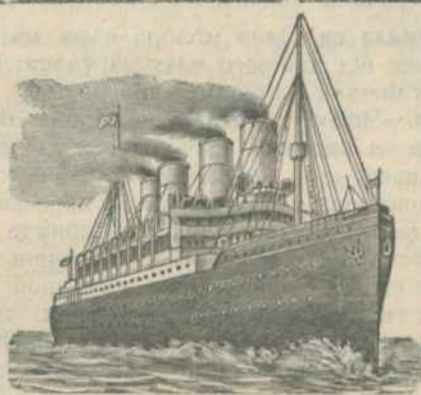
Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,

яко гарна прикраса комнат і

Картини: Верещагіна, Шевченко в доміні і Сластьона, Шевченкова могила.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

Ц. к. концесіоноване

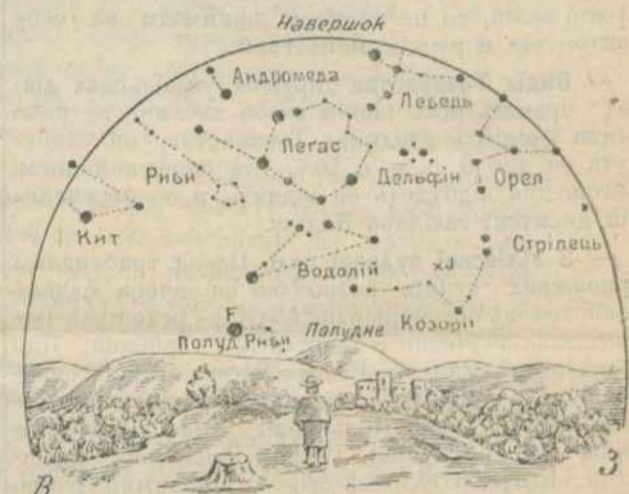
Бюро подорожи і експедиційне

Софії Бєсядецької
О СЬВЕНЦІМ, ДВОРЕЦЬ
ПРОДАЄ

окружні білєти залізничні,
корабельні карти I-шої і II-ої класи,
та межипокладові карти для виселєнцїв
до Америки.

6-12. — Проспєкти даром і оплатно. —

„ТОВАРИШ“
ілюстрований калєндар
на 1902. рік.

Звїздище небо в жовтні.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Table with 4 columns: Pojazd (train), посл. особ. (passenger), до Львова (to Lviv), зі Львова (from Lviv). Rows list departure times and destinations like Krakow, Berlin, Vienna, Ternopol, and Lviv.

ЗАПІМКА: Пєра візна часить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейскій рівнять ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — В місті видають білєти Узди: Звичайні білєти агенция часописний Ст. І. Соколовського в пасажи Гайсман ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білєти звичайні і всякі инші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади Узди і т. п. бюро інформаційне п. к. залізниць державних (ул. Гусарівська ч. 1. в подвір'ї, сходи II. дїєрі ч. 52.) в урядових годивах (8-3 а в свята 9-12).

Вже сего тижня виїде з друку „Товариш“, багато ілюстрований калєндар на 1902. рік. Товариш — се перша в тім роді книжка взагалі в нашім краю. Товариш містить в собі 24 карт звїздисто-го неба (по дві на кожний місяць) і багато ілюстрацій, прим. з війни бурскої, хінської, портрети визначнійших людей і т. ин. Товариш подає раду, як виберати собі зване і як радити собі в ріжних хвилях і потребах житя. Товариш важний і потрібний для всіх, а пристунний для кожного, хто лише уміє читати. Хто собі купить „Товариша“, буде мати „Калєндар в руці“ і знати, як робить ся калєндар. Хто собі купить „Товариша“, буде мати справді товариша, котрий стане єму в пригоді в неодній хвилі житя. Хто собі купить „Товариша“, буде мати книжку, котра придасть ся єму не лиш на один рік, але й на ціле житє. Хто хоче пересвїдчити ся, що то все правда, що тут написано, нехай купить собі „Товариша“, а певно не пожалує. Ціна 1 кор. без пересилки поштової; з пересилкою о 10 сотиків більше. Замовляти у Сеня Горука у Львові, пл. Домбровського ч. 1.